

ETTEVÕTLUSE ERI

Tartumaa Sõnumid

Tartumaa arendusorganisatsioonide ajaleht

november 2010

Tartu Ärinõuandla toetab noorte ettevõtlikkust Tartumaa koolides

Janeli Virnas
Tartu Ärinõuandla noorte ettevõtlikkuse projektijuht

2009.aasta sügisel käivitus Tartu Ärinõuandla eestvedamisel Tartumaal projekt „Ettevõtliku kooli pilootvõrgustiku rakendamine Ida-Viru ja Tartumaal“.

Projekti eesmärgiks on pilootkoolide võrgustiku loomine Tartumaal ning ettevõtlikkuspädevuse sihipärane rakendamine, mille kaudu tõuseb hariduse kvaliteet ja õpilaste õpimotivatsioon. Tartumaalt osaleb projektis viis kooli: Tartu Forseliuse Gümnaasium, Tartu Kommertsgümnaasium, Tartu Annelinna Gümnaasium, Luunja Keskkool ja Puhja Gümnaasium.

Projekti käigus on tänaseks läbi viidud ettevõtlikkuse tasest kaardistav alusuuring, ettevõtlikkuspedagoogika aluste kursus õpetajatele ning kaks õppereisi Šotimaale.

Koostamisel on ettevõtlikkuse tegevusplaanid pilootkoolidele, toimuvad õppe- ja koostööreisid Ida-Virumaale. Lisaks toimus novembris ettevõtlikkust edendav noortekonverents „Teed tulevikku, OKEI?“

2011.a. kevadel on planeeritud käivitada projekti konkurss Tartumaa koolidele. Konkursile oodatakse läbiviidud noorteprojekte kõikidest koolidest.

Läbiviidud alusuuringu tulemused olid mõnevõrra

Projektis osalejad õppereisil Šotimaal.

üllatavad. Uuring näitas, et õpilaste rahulolu ja kasutegurit nägemine õppeprotsessis langeb oluliselt põhikoolis ja gümnaasiumis. Nende arvates ei taga õppeprotsess sotsiaalsete oskuste arengut, et hilisemas elus paremini toime tulla. Samas leiavad õpetajad, et kasutavad õppetöös kaasaegseid meetodeid ning suur osa õpetajatest usub, et suudab õpilastele ellu kaasa anda teadmised ja sotsiaalsed oskused toimetulekuks edasiõppimise korral või tööl ja oma eesmärkide saavutamiseks.

Kas tõesti kaks nii erinevat osapoolt ja arvamust? Kui aga eesmärk on ühine, siis tuleb tegutseda selle nimel. Selleks, et õpilastest areneksid ettevõtlikud noored ja kool neid sellel teel aitaks, saab kool omalt poolt nii mõndagi

ära teha. Koolide ja õpetajate toetamisele neis tegevustes ongi projekt suunatud.

Kuidas hindavad pilootkoolid ise projektis osalemist? „Noored kooli“ programmi kaudu Tartu Forseliuse Gümnaasiumis õpetav bioloogiaõpetaja Evelyn Vridolin usub, et kõnealune projekt on suurendanud nende kooli osalemist ettevõtlikkuse ärgitamisele suunatud üritustes.

See on andnud koolile juurde julgust ja tahet areneda teadlikult kindlas suunas kasvatades õpilastes ettevõtlikkust.

Lisaks on andnud koolitused palju huvitavaid ideid ning praktilisi näpunäiteid, kuidas suurendada interaktiivsust. Vridolin lisab, et Šoti õppereis avardas silmaringi ning pani mõtlema

Eesti kooliharidussüsteemi positiivsetele ja negatiivsetele külgedele ning õpilaste motivatsioonisüsteemi arendamisele.

Projekti tegevusi ja arenguid kajastab kodulehekülge: www.enterprisingself.com.

Projekti rahastatakse Euroopa Sotsiaalfondi ja Tartu Linnavalitsuse vahenditest. Projekt kestab jaanuarini 2012.

SA Tartu Ärinõuandla

Riia 15b
TARTU 51010
Tel 7 428 402
www.tartu.ee/arinouandla
bas@tartu.bas.ee

Ettevõtjaks Teaduspargis

Fred Koppel
Meedium Marketing OÜ
juhatuse liige
www.meedium.ee

Oma ettevõtte loomiseks on inimestel erinevad põhjused. Minule tundus ettevõtlusõpinguid alustades, et just ettevõtlusega soovingi tegeleda. Siinkohal ei tekitanud ettevõtlushimu rahulolematust varasema töö suhtes või soov rohkem teenida, vaid pigem usk enese veelgi suuremasse potentsiaali ja töövoimesse.

Miks rahulduda vähe-sega, kui tunned, et saad endast anda palju rohkem selles valdkonnas, mis sulle meeldib?

Internetiturunduse valdkonna varane tundmine ja turunõudlus löidki eeldused ettevõtte loomiseks. Alustasime ligikaudu 2 aastat tagasi kodukontoris, minimaalsete kuludega. Esimeste tegevuskuude jooksul saavutasime kohe arvestatava käibe ja kasumi!

Täna on Meedium Marketing internetiturunduse ettevõtte, mille põhiteenusteks on veebilehe otsingumootorite optimeerimine ning reklaamikorraldus Google reklaamikeskkonnas Adwords. Oleme Google Adwords'i ametlik partner Eestis.

Kahe tegevusaasta jooksul oleme aidanud kümnetel ettevõtetel nende tooteid otsingumootorites leitavaks teha ning korraldanud otsingumootorireklaami pea-aegu kõikides riikides globaalselt.

Arvan, et ettevõtlusega

alustamiseks ei ole vaja väga palju eelteadmisi, piisab soovist, julgusest ja pealehakkamisest - kõik ülejäänu tuleb aja jooksul.

Väikeettevõtte plussiks on kindlasti tegutsemise kiirus, personaalsus ja pühendumus. Need on ka esimestel tegutsemisaastatel alustava ettevõtte kõige suuremateks konkurentsieelisteks. Arvan, et oma ettevõtte loomiseks ei ole tarvis suurt alginvesteeringut – pigem vastupidi, mida vähem on raha, seda põhjalikumalt saad panustada eneseharimisse ning ettevõtte arendamisse.

Tartu Teaduspark on loonud alustavale ettevõttele tegutsemiseks hea keskkonna. Uues ja ilusas kontorihoones on olemas kõik vajalik. Äri toimimisele aitavad kaasa kõikvõimalikud tugi-teenused (raamatupidamine, paljundus, koristamine), samuti on siin suurepärase töökeskkond.

Soovitan Teadusparki alustavatele ettevõtetele kasvukeskusena oma läbi mõeldud äriplaani elluviimisel!

Eurotoetused aitavad kaasa ettevõtlusaktiivsuse kasvule

Kristiina Liimand
Tartumaa Arenduseltsi tegevjuht

Tartumaa Arenduseltsi kaasabil on saanud LEADER-toetusi mitmed Tartumaal tegutsevad ettevõtted.

Vanade pargipuude väärtustamine materjalina

Erinevat liiki pargipuud, mis on muutunud külastajatele ohtlikuks ja mis on enamasti eriti jämedad, okslikud, suurte õõnsustega ning väga eriilmelised, saavad uue

kasutuse tänu Ülenurme valla ettevõttele OÜ Haljastuspartnerid, mis hakkab neist tootma omanäolist ja põnevaid puidust mööblit, mänguväljakuid ning väikevorme. Tooted on ideaalselt sobivad looduslikku ja rustikaalsesse miljösse.

Emajõeäärse puhketegevuse arendamine

Ürgoru OÜ pakub paa-diomanikele mugavat randumise- ja sildumisvõimalust Mäksa vallas Emajõe-äärse Mäksa külas asuval puh-

kealal, kuhu on loodud ka tehissaar. Eestvedajad ehitasid välja 27-kohalise väike-ujuvahendite randumis- ja sildumisala elektri-, vee- ja kanalisatsioonivõrgu. Kogu sildumisala ja parkla valgustatakse. Projekti tulemusena luuakse puhkajate erinevaid vajadusi rahuldav keskkond.

Shiitake seente kasvatus

Alatskivi valla noor ettevõtja on asunud Leader-toetuse abil uurima shiitake seente kasvatamise võimalikkust ja tasuvust Eestis sisetingimus-

tes. OÜ Estshiitake projekti käigus viiaksegi läbi shiitake seente kasvatamise tasuvusuuring ja tehakse ülevaade shiitake seente turustamise võimalustest Euroopas.

Vapramäe forellitalu areneb

Vapramäe Allika OÜ on laiendamas ja mitmekesistamas oma tegevust, et üllatada külastajaid uute toodete ja teenustega. Oma konkurentsi võime tõstmiseks valmib projekti raames turundusstrateegia ja –plaan. Toote-

arenduse tulemusena on kasv lisaks forellile pakkuda ka teisi kalaliike.

Langstroth-mesitarud võetakse kasutusele Kambja vallas

OÜ Mesine on Kambja valla tegus väikeettevõtte, kes soovib mee tootmiseks võtta kasutusele Kanadas levinud Langstroth-tarud ja mesindustehnoloogia ning kohandada need Eesti tingimustesse. Ettevõtte seob uue tehnoloogia kasutuselevõttuga ka teaduse ning kõrge

tootlikkus saavutatakse ökonoomse käitlustehnika abil. Eesti Mesinike Liidu andmetel on Kambja vallas asuval maal hea meekorje potentsiaal, mis pole seni piisavalt kasutatud leidnud.

TAS panustab ettevõtluse arengule maakonnas

Kristiina Liimand
Tartumaa Arendusseltsi tegevjuht

Tartumaa Arendusselts (TAS) on LEADER-tegevusgrupp, mille eesmärgiks on kohaliku elu arendamine. TASi tegevuspiirkonnaks on Tartumaa ning siia kuulub 16 Tartumaa valda ja Kallaste linn, 42 ettevõtjat, 47 mittetulundussektori esindajat. **Euroopa Liidu LEADER-programmi abil on nelja aasta jooksul maakonna arengusse läbi TASi erinevate meetmete jõudnud üle 35 miljoni krooni.** Ootame endiselt oma projekti-voorudesse uusi ja põnevaid ideid ja algatusi!

Lähemalt vaata www.tas.ee

Tartumaa ressursside uuring

TASi eestvedamisel toimuvad ressursiuuringud, mille eesmärgiks on Tartumaa tugevuste esiletoomine ja ettevõtluseks täiendava potentsiaali avamine. Ressursiuuringud toimuvad viies tähtsas valdkonnas - maa, mets, inimesed, maavarad ja energeetika ning uuringuid viivad läbi partneritena Eesti Maaülikool, Tartu Ülikool, Tallinna Ülikool ja OÜ For-Info. Peale uuringutulemuste avalikustamist on kõik andmed soovijatele Internetis kättesaadavad ja kasutatavad oma arengu planeerimisel. Edasiseks eesmärgiks on teadvustada piirkonna ettevõtjatele, omavalitsustele ja teistele asjaosalistele, millised on Tartumaa rikkused, kuidas neid oma arengus kasutada ja kuidas arendada oma ettevõtmisi nii, et see tuleks kogu piirkonnale kasuks. Samuti aitab tekkiv andmebaas kaasata piirkonna arengusse läbi põhjendatud vajaduste

väljatoomise enam fondide toetusi. TASi ja Tartu Ärinõuandla uuringutulemusi esitletakse 3.detsembril koostööna toimuval Tartumaa arengufoorumil Raadimõisa hotellis.

TASi uuenenud strateegia teravdab fookust

Tartumaa Arendusseltsi (TAS) tegevuspiirkonna strateegia keskendub piirkonna vajadustele ning on aluseks maakonnas rahastatavatele LEADER-projektidele. Kolme aasta jooksul on vajadused ja arusaamad piirkonnas muutunud ning seega on loomulik tänast strateegiat täiendada. 2010. aasta kevadel alguse saanud strateegia uuendamise protsessi on toetanud liikmete seas läbiviidud vestlused, tulevikkuvaatav suveseminar, mitmed strateegiaseminarid ning ekspertide tagasiside.

Uuenev strateegia 2008-2013 on valmimisjärgus. Peamised fookuses olevad valdkonnad on ettevõtlus, noored ja kogukonnad. Taotletavad summad suurenevad, samas soovitakse rõhuasetustega leida enim uuenduslikke ideid ja arenguid, mis vääriksid senisest enam piirkonnas leiduvaid ressursse.

Uute ja kõrgelennuliste projektide jaoks on näiteks ettevõtlusmeetmes tulemas ka "tähtprojektide" toetus, mis kord aastas annab tuule tiibadesse ühele - kahele suurele projektile, mis toob piirkonda tuntuks, kliente ja finantsressursse. Samuti soovitakse enam toetada omavahelist koostööd ning toetatavate võrgustike loomist. Uuenenud strateegia kinnitamine on kavas detsembris 2010.

TASi strateegia koostamise töökoosolek Alatskivi lossis.

Heade mõtete elluviimiseks saab tuge Tartu Ärinõuandlast!

Piret Arusaar
SA Tartu Ärinõuandla juhataja

Suured Asjad võivad sage- li alguse saada ootamatust vajadusest, mõttevõlgatusest või juhusest. Tuleb mõte, tekib äratundmine ja AHHA-efekt!

Kui näiteks César Ritz poleks lihtsa ideesähvutusega oma tööandja mainet päästnud, poleks temast tõenäoliselt kunagi saanud luksushotellide keti omanikku. Nimelt oli hotellis, kus Ritz sellel ajal tavalise hotellitöötajana töötas, plahvatanud keskküttekatel ning külla olid just tulemas Ameerika rikkurid. Ritz kasutas hotelli kütmiseks kuumutatud kive ja sõepanne, mida esitleti kui väga eksklusiivset lahendust.

Usina hotellitöötajana tundis Ritz hästi klienditeeninduse ja võib-olla ka hotelli- majanduse põhitõdesid, kuid tõenäoliselt puudusid tal teadmised iseseisvast ettevõtlusest - planeerimisest, juhtimisest, riskidest ja muust ettevõtlusega kaasnevast. Ritz'i vaieldamatuteks trumpideks olid riskijulgus, õppimisvõime ja pühendumus.

Ärinõuandla ei oleks tõenäoliselt saanud Ritz'i toetada nimetatud hädalukorra lahendamisel, küll aga oma hotelliäri alustamisel ja selle arendamisel.

Tartu Ärinõuandla 17-aastase tegutsemisaja jooksul oleme nõu ja jõuga toetanud kokku rohkem kui 5000 ideed erinevatest valdkondadest nii ettevõtlus-, mittetulundus- kui avalikus sektoris. Kindlasti rohkem kui pooled neist on viidud ka ellu.

Selle aasta sügisel valmis Ärinõuandla uus arengukaava aastateks 2011 - 2015.

Meie järgneva viie aasta põhiprioriteedid keskenduvad järgmisele:

Kompetentsikeskusena pakkuda professionaalset ekspertteadmist ettevõtlus-

se-, mittetulundusliku ja avaliku sektori arengu ja jätkusuutlikkuse toetamisel.

Maakondliku arenduskeskusena suunata oma arendustegevusliku töö põhitähelepanu järgmistele tegevussuundadele:

- noorte ettevõtlikkuse initsieerimine ja toetamine;
- koostöö initsieerimine ja ühishuvide koondamine;
- inimressursi arendamine läbi teadmiste kasvu.

Meie põhitegevused on jätkuvalt info-, konsultatsiooni- ja koolitusteenuse pakkumine ning maakondlik arendustegevus.

Julgustan kõiki, kellel on idee, millesse ise usud ja millele oled valmis pühendumise, Ärinõuandla konsultantidega ühendust võtma!

Koostöö tagab edu

Esta Tamm
Tartu maavanem

Muistend "Emajõe sünn" pajatab sellest, kuidas tekkis Tartumaa sümbol - Emajõgi. Loomad-linnud, kes omavahel rahus elada ei osanud, pandi Vanaisa käsul jõe rajama. Jänes silkas ees ja mõõtis välja jõesängi, rebane oma sabaga märkis selle maha, mutt ja mäger kaevavad, isegi pääsuke kandis nokaga savi. Tööst kõrvale viilunud peoleo sai aga Vanaisa käest oma tõrkuse eest karistada.

Ka inimeste maailmas on koostöö oluline. Meil pole aga Vanaisa, kes käsk ja-gaks - peame ise kokkuleppele saama, kuhu kuhjata mägi või kaevata jõgi. Ega see alati kerge ole. Tihti on sõnades kõik diskussiooni, kokkulepete ja ühise tegutsemise poolt, aga välja kukub lõpuks ikka nii, et väikeses vallas tegutsevad Koosmeele Kogu ja Üksmeele Ühing ning kummagi liikmed ei tere teise omi.

On tühimuseni korratud, et me oleme väike rahvas ning peame seetõttu kokku hoidma. Sama palju on räägitud eestlaste loomupärast individualismist, privaatsuseihaluselt ning jonnakast vaimust. Koostööd ei pruugi need omadused just soodustada. Andres pidi tunnistama, et Pearuga kahasse kraavi kaevamine läheks kokkuvõttes kallimaks. **Kas tõesti sobime me ühte hoidma ja ühes hingama ainult kord aastaks Lauluväljakul?**

Õnneks näitab elu, et üha rohkem inimesi mõistab igapäevase koostöö vajadust.

Mitmed organisatsioonid on juba jõudnud läbirääkimiste, ümarlaudade ja foorumite faasist järgmisse - ühiste tegudeni. **Tartu Maavalitsus algatas kaks aastat tagasi maakonna riigiasutuste juhtide kooskõlmised, kus saadi omavahel paremini tuttavaks ja arutati ühiseid teemasid.** Sellest kasvav välja koolitusprojekt, kus partneriteks oli tosin erinevat asutust. Üheskoos tehes sai tulemus tõhusam. Nagu Tartumaa vanasõna ütleb: „Üts

and niidikese, tõne and niidikese, üle hulga saa hame.“

Ka Tartumaa areng on paljude inimeste ja organisatsioonide pingutuste summa. Arengustrateegia, mille koostamise maavalitsus mitu aastat tagasi algatas, on kokkulepe, mis põhineb veendumusel, et parvena liikudes on takistus väiksem. Selleks on aga vaja, et kõik osalised teaksid, mis teiste juures teoksil on. Oleme taaselnud Tartumaa elu- ja majanduskeskkonna arendajate kokkusaamised, kus ümmarguse laua taga mõtteid vahetada, et asjatut dubleerimist

vältida ja sobivas kohas jõudsid ühendada.

Käesolev infoleht on samuti koostatud teabelevile kaasa aitamiseks. Läbi la- dusakamade suhete sünnivad tuumakamad teod ning lõppkokkuvõttes meie kõigi parem elu ühisel Tartumaal.

Häid koostöökogemusi kõigile tartumaa lastele!

Tartu Maavalitsus

Riia 15
TARTU 51010
tel 730 5232
mv@tartumaa.ee
www.tartumv.ee

Tartumaa Arendusselts nõustab toetuse taotlejaid ja võtab vastu projektitaotlusi. Meetmete ja taotlemistingimustega saab lähemalt tutvuda TASi kodulehel www.tas.ee.

Tartumaa Arendusselts
Vaksali 17A
50410 Tartu
tel 743 0088, 5340 9873
e-post tas@tas.ee

Tartumaa Arendusselts

365 tegusat päeva Teaduspargi Protolab'is

Ly Siilak
Tõnis Pechter
Tartu Teaduspargi projektijuhid

Tartus ja Tartumaal tegutseb mitmeid põnevaid ettevõtjale tuge ja abi pakkuvaid organisatsioone. Kõik nad on oma tegemistes pisut erinevad, igaühel oma eesmärgid ja suunad. Tartu Teaduspargi, teiste tuigorganisatsioonide „vanem vend“, on seadnud endale sihiks aidata paremate tulemuste saavutamisele metalli-, elektroonika- ja IT-ettevõtteid.

Meie eesmärk on aidata noortel tehnoloogiaettevõtetel jalale tõusta ja siis turvaliselt maailma vallutama suunduda.

Tühjade käte või ammutuntud toodetega aga turgu ei valluta, selleks on vaja eripäraseid, hästi läbimõeldud, katsetatud, suurepärase disainiga ja kvaliteetseid tooteid. Uute asjade väljamõtlemine aga on ainult osa edust. Tõsine töö jätkub ideede ja jooniste vormistamisega esimeseks käegakatsutavaks esemeks. Tihti on prototüübi valmistamine väga keerukas tegevus, sest seadmeid omavad suured tööstusettevõtted ei taha oma tootmisliine üksiku uue eseme pärast ümber häälestama hakata. Kui

aga selline suur töö ette võetaksegi, läheb see jooniste omanikule rahalises plaanis väga kulukaks.

Siin tuleb lennuka mõttega insenerile või uuendatud joonistega teadlasele, aga ka väikeseeriat vajavale ettevõttele appi Protolab - Euroopa Regionaalarengu Fondi Eesti-Läti Programmi projekti Protolab Network abil valminud Tartu Teaduspargi prototüüpimiskeskus.

07. oktoobril 2010 sai Protolabor aastaseks. Paras aeg küsimuseks: „Mis on saanud seatud eesmärkidest?“

Teenused, mida Protolab ettevõtetele ja teadusarendusasutustele pakub, on mitmekesised:

- peenmehaanika teenused (metallitöötlemine);
- prototüüpide (aparaadid, rakised jms) valmistamine, testimine ja kvaliteedikontroll;
- seadmete tüübikatsustuste ja vastavushindamise korraldamine;
- materjalide analüüsi, seadmete katsetamise ja testimise ning toodete sertifitseerimise korraldamine;
- katsepartiide ja väikeseeriate tootmine;
- prototüübi ja uue toote majandus- ja teostatavusanalüüs;
- tehnosiire (sh. energiasääst-

Edu Mentorid Äri Tulevik Visioon Investorid Konverents Tugi Tulemus Riskiinvestorid Koolitused Inkubatsioon Spin-off Algus Protolab Ettevõtlikkus Ettevõtlikkus Tootearendus Start-up Klastrid Kõrgtehnoloogia Ümarlauad TARTU TEADUSPARK Lahendused Start-up Äriinglid Innovatsioon Nanolab Lahendused Teerajaja Kodu Sünergia Sünergia Koostöö Mentorid Nõuanne Klastriid Investitorid Edu Projektid Äriplaan Protolab Innovatsioon Tadmised Nutikus Seminarid Lahendused Tulevik Arendus Kõrgtehnoloogia Võrgustik Tugi Teadus- ja arendustegevus Tootearendus Naabrid Nanolab Tehnoloogiasiare

like ja jäätmevabade tehnoloogiate tutvustamine ja propageerimine ettevõtjatele – ecodesign);

- CAD/CAM/CAE projekteerimine;
- 2D/3D visualiseerimine, modelleerimine, printimine;
- tootearenduse-alane nõustamine ja koolitus.

Aasta jooksul on Protolabis toodetud hulk eritellimuse alusel valmistatavaid väikeseeriaid ja katsepartiisid nii kodumaistele kui välisklientidele. Peenmehaanikatööd kuuluvad igapäevaste tegevuste hulka. Prototüübitud ja katsetatud on üle 200 erinevusega detaili nii erasektori firmadele kui ülikoolidele. Suurem osa Protolabis

tehtavatest töödest on kaetud konfidentsiaalsuslepingutega, seega jääb nende täpne sisu ja tehtud töö vaid tegijate ja tellijate teada.

Saladus pole pidev tõhus koostöö kõrgkoolidega teadusaparatuuride konstrueerimisel ja valmistamisel. Oleme uhked ühistevõtte üle Tartu Ülikooli tehnoloogiainstituudiga inimkehamannekeeni väljaarendamisel. Põnevaks väljakutseks on olnud erinevate eksperimentaalsõidukite arendustega tegelemine, nt. Renard (<http://www.renard-motorcycles.com>) või Teaduspargi asuka, Ajujaht 2009 võitja, Click & Grow esmaprototüübi valmistamine.

Lisaks kohapeal töötavatele tublidele konstruk-

toritele, inseneridele ning freesijatele-treialitele on Protolabi meeskond loonud laialdase ekspertide võrgustiku. Eriti põnevate ja innovaatiliste probleemidega ettevõtjad saavad võrgustikust sobiva eksperdi enesele toeks kutsuda.

Millises etapis iganes ettevõtjal toote arendamine katki või toppama jääks, Protolabist saab abi kindlasti.

SA Tartu Teaduspark
Riia 181A
TARTU 51014
Tel 738 3005
info@teaduspark.ee
www.teaduspark.ee
www.facebook.com/teaduspark

Töötust ettevõtjaks läbi müütide purustamise

Tiina Leosk
OÜ Leoski Tööõigusabi juhataja
www.leoskioigusabi.ee

Inimesel, kes soovib ettevõtjaks saada, tuleb ületada mitmeid takistusi, millest raskeimaks on suhtumise muutmine iseendasse, et kummutada erinevaid väärarusaamu ettevõtlusega seonduvalt.

I müüt- Töötuks jäämine viib masendusse

Iga negatiivne elumuutus viib igapäevarütmi sassi. Selle asemel, et kulutada oma aega masendumisele, otsustasin hakata tegutsema. Otsustasin luua ise endale töökoha. Idee elluviimisele kaasasin abimeesteks pere liikmed, sõbrad ja tuttavad - ühesõnaga kõik, kes võisid mind sellel hetkel kuidagimoodi aidata. Abi ja toetust sain niiviisi päris palju.

II müüt- Ilma rahata ettevõtet ei tee

Räägitakse, et paljud töötuks jäänud inimesed lähivad oma koondamisrahade eest soojale maale puhkama. Mina seevastu tegin otsuse ja investeerisin koondamisrahad ja oma säästuid ettevõtte loomisesse. Kontori kordaseadmiseks kasu-

tasin taaskord ära oma head kaaslase abi.

III müüt- Kõikides valdkondades on juba tegijad ees

Minu nõustaja Tartu Äri nõuandlas, Rita Tamm, soovitas oma alustavatest ette-

võtjatest klientidel ennekõike vaadata enda sisse ja panustada nendele tegevustele, mis on südamelähedased. Nii tegin minagi - minu ettevõtte tegevusalaks said tööõigus- alased konsultatsioonid ja koolitused ning kasutasin selleks ära oma pikaajalised ko-

gemused suurettevõtte personali- ja koolitusjuhina ning tööalased suhted Tööinspeksiooni ja Töötukassaga.

IV müüt- Hoidke riigiametitest eemal

Oma koolitus- ja nõustamistegevuse käivitamisel tuli esmalt kokku puutada Haridus- ja Teadusministeeriumiga, et taotleda õppeprogrammidele koolitustlubasid. Enne vastavate taotluste esitamist olin veel kahtleval seisukohal, kuid just riigiametnike innustav ja positiivne suhtumine aitas kaasa minu lõpliku otsuse kujunemisele. Seda üllatavam oli, et sageli sain e-posti teel saadetud küsimustele vastuseid puhkepäevadel ja õhtusel ajal!

V müüt- Töötukassast ei saa keegi abi

Tegelikult kujunes minu suhtlus Töötukassaga vastupidiseks - olles värske firmaomanik, võimaldas see organisatsioon mulle finantsjuhtimisealase koolituse. Samuti on Töötukassast praeguseks välja kujunenud oluline koostööpartner, mis on muuhulgas kaasa aidanud ka minu ettevõttesse töötajate leidmisele.

VI müüt- äriplaani koostamine on raketiteadus

Kui minu ettevõtte oli ligi aasta tegutsenud, otsustasin kirjutada projektitaotluse Ettevõtluse Arendamise Sihtasutusele starditoetuse taotlemiseks, et tagada oma ettevõtte klientidele ja lektoritele kaasaegsed tingimused ja vahendid. Abi saamiseks pöördusin Tartu Ärinõuandlasse, kus kordagi ei vihjatud ühelegi elukutselisele projektikirjutale ja äriplaani tuli ikka ise valmis kirjutada!

Äriplaani koostamine, korduvad konsultatsioonid ja kaelamurdvad finantstabelid äriplaani osana - see tundus algselt ületamatuna. Kulutasin sellele pikki õhtuid. Ärinõuandla konsultandi toel sai aga äriplaan tähtaegselt esitatud.

Minu nähtud vaev tõi edu - EAS otsustas minu projekti rahastada! Ettevõtte sai uue mõõbli ja kaasaegsed seadmed.

Praeguseks võin öelda, et olen väga rikas ja õnnelik inimene - lisaks tutvumisele paljude toredate inimestega olen tegelikkuses saanud purustada ka kuus müüti, mis töötuid inimesi asjatult kammitsevad püüavad.

TASi toel on käivitunud mitmed ettevõtlusalased koostööprojektid

Kristiina Liimand
Tartumaa Arendusseltsi tegevjuht

Maitsev Lõuna-Eesti

MTÜ Maitsev Lõuna-Eesti on loodud viie Lõuna-Eestis tegutseva piirkondliku arendusseltsi ja tootjate eestvedamisel 2010.aasta suvel. **Ettevõtmise eesmärgiks on kaasa aidata Lõuna-Eesti väiketootjate võrgustiku arendamisele ja soodustada ühist turustamist.** Uus ja huvitav turustuskanal tootjatele on Tartus asuv Taluturg. Lõunakeskuses end sisse seadnud Taluturg pakub toidutegevuseks vajalikku alates piimatoodetest ja aedviljadest, kuni liha ja leivani. Eriliseks teeb Taluturu kauba see, et müüjad alati teavad, kust tooted pärinevad ja kuidas kasvatatud on. **Taluturule on oma saadustega tee leidnud juba 40 Lõuna-Eesti väiksemat tootjat**, kuid ikka kutsume talukaupa pakkuvaid tootjaid, kes soovivad Maitsva Lõuna-Eesti kaudu oma kaup turundada, meiega ühendust võtma.

Rohkem lisainfot MTÜ Maitsev Lõuna-Eesti juhatajalt Merle Vallilt (merle@tas.ee, tel. 5566 5131)

Peipsimaa

TAS ja teised Peipsi piirkonna arendusorganisatsioonid on koondamas ettevõtlikke inimesi ja ettevõtteid, keda huvitab Peipsimaa arendamine. **Peipsimaa - see on Peipsi järve läänepoolne koos oma erinevate kultuuride, traditsioonide, vaatamisväärsuste ja avastamistväärika loodusega.**

Kogu hooaega läbinud seminarides on otsitud lahendusid küsimustele: kuidas paista silma ühtse, maakonna- ja vallapiirideta piirkonnana? Kuidas kaasata nelja maakonna turismiasjalisi? Kuidas ja milliste märkide kaudu tutvustada Peipsimaad nii siin- kui sealpool Peipsit? Kuidas teha koostööd uute ideede väljatöötamisel, elluviimisel ja nende tutvustamisel?

Foto Ahto Soaruu

Tartumaa - veeturismi sihtkoht number üks!

Silvia Varik
SA Tartumaa Turism juhataja

2010. aasta on olnud Tartumaa turismiarendajate jaoks täis kordaminekuid. Tähelepanuväärseim neist - tunnustus veeturismi avastamata aarete konkursil.

Konkurss toimub Euroopa Komisjoni projekti "European Destinations of Excellence" (EDEN) raames, kus tunnustatakse uuenduslikke lähenemisviise edendavaid veeäärseid turismikohti.

Tunnustuse pälvis kaks Tartumaa sihtkohta. **Võrtsjärve SA eestvedamisel aastaid arendatud Võrtsjärve piirkond võitis konkursil esikoha.** Lühikese ajaga arvukalt Peipsiääre ettevõtjaid kaasanud ja juba tugeva brändi loonud Peipsiveere Sibulatee sai aga kolmanda koha.

Võrtsjärv - Euroopa veeturismi tippsihtkoht

Võrtsjärve piirkond moodustub seitsmest vallast, paiknedes kokku kolme maakonna aladel. Piirkond kuulub Natura 2000 alasse ning alates 2002. aastast on Global Nature Fondi suurprojekti Living Lakes (ohus-

Tartumaa pakub veeturistidele küllaga avastamisrõõmu!

Foto Ahto Soorau

tatud järvede ja märgalade kaitse) koostöövõrgustiku liige. Võrtsjärve Sihtasutus on piirkonna arengu nimel tegutsenud juba 10 aastat – alustades arengukavade ja planeeringutega ning olles tänaseks Eesti veeturismi sihtkoht nr 1!

Rahvusvahelist žüriid võlus Võrtsjärv just oma

tugevate ja mitmekesiste turismitoodete, väga hästi toimiva koostöö ning rikkalike traditsioonide säilitamisega. Võrtsjärve Sihtasutuse ja ettevõtjate koostöös pakutakse erinevaid turismipakette, korraldatakse iga-aastaseid üritusi ning ühisturundust. Koos kohalike elanikega on taaselusta-

tud kalepurjekate ehitamise traditsioon ning piirkonda on toodud miljonite kroonide ulatuses eurotoetusi.

Võrtsjärve äärde oodatakse peamiselt loodusturismihuvilisi, kes puutumata loodust hindavad ja austavad.

Vaata lisaks
www.vortsjarv.ee

Sibulatee - üks piirkond, kaks rahvust, kolm kultuuri!

EDENi konkursil kolmanda koha võitnud Peipsiveere Sibulatee ulatub Tartust Kallasteni, kaasates Vara, Alatskivi ja Peipsiääre vallad ning Kallaste linna.

Paaril viimasel aastal Peipsi piirkonna arengus suurt rolli mänginud MTÜ Sibulatee eestvedamisel on 22 ettevõtjast moodustunud tugev võrgustik, kus oma tooteid ja teenuseid müüakse ühtse Sibulatee nime ja brändi all. Muuhulgas pakutakse külastajale üksteise tooteid ja teenuseid ning osaletakse ühiselt messidel.

Sibulatee võrgustikku veavad eest South-Estonia DMC OÜ turismi edendavad asjatundjad. Vaid paar aastat tegutsenud ettevõtte on tänaseks kuulsust kogunud kui aktiivne ning koostööaldis organisatsioon, kus ideedest puudust ei tule ja kelle kaudu leiavad turistid tee Peipsiveerde.

Sibulatee liikmete hulgas on mitmeid piirkonnas tuntud teenusepakkujaid. Näiteks kuulub võrgustikku piirkonna hinnatuim turismiobjekt Alatskivi loss, mis on

vaid viimase lihvi kaugusel täiuslikkusest. SA Alatskivi Loss on ellu viinud mitmeid miljoneid väärt projekte lossi restaureerimiseks. Tänaseks on loss veel vaid mööbli ootel ning üsna pea juba kõigile uues kuues avatud.

Sibulateega liitunudte hulgas on ka üsna värskeid ettevõtmisi. **MTÜ Piiri Peal eestvedamisel avatud Peipsimaa Külastuskeskus on tõeliselt menukas, tutvustades Peipsimaa traditsioonilist käsitööd.** Keskuse jaoks kordaseatud majas saab osta ja ise meisterdada kohalikku käsitööd. Samas on ka Peipsimaa turismiinfopunkt.

Tulevikus näeb MTÜ Sibulatee oma piirkonda veelgi kompaktsema ning tunnustatud reisisihina.

Armsad tartumaalased, meie kodu on avastamist väärt!

Vaata lisaks:
www.sibulatee.ee

SA Tartumaa Turism

Raekoja plats 9
51004 TARTU
7400 782, 7441 464
info@visittartu.com
www.visittartu.com

Ettevõtlikkus on ettevõtluse alus

Priit Laineste
Kodukant Tartumaa
kogukonna arengu konsulent

MTÜ Kodukant Tartumaa on aktiivselt tegutsenud juba 13 aastat, ühendades endas külade ja väikelinnade arengu eest seisvaid mittetulundusühinguid, isikuid ja arengurühmi – kokku kuulub meie liikmeskonda 16 seltsi, 2 selt-singut ja 38 üksikliiget – kokku üle 400 inimese.

Oma visioonis oleme näinud Tartumaad tulevikus sellise piirkonnana, kus tegutsevad aktiivsed kogukonnad, keda juhivad küllavanemad või toimivate seltside juhatused- iga küla ja piirkonnal peab olema oma arengukava, mis lähtub kogukonna vajadustest ja huvidest.

Kodukant Tartumaa toimib läbi projektipõhise tegevuse ehk teisisõnu, peame oma organisatsiooni tööshoidmiseks leidma ise võimalusi! Selleks pakume erinevaid tasulisi teenuseid nagu nõuandeteenused (atesteeritud konsulent) ning küla või aleviku arengukava koostamine. Samuti rendime peotelke, videotehnikat ja

Peipsimaa Külastuskeskus Kolkjas on muutunud turistide seas populaarseks sihtkohaks.

Foto Ahto Soorau

korraldame erinevaid koolitusi. 2011.aastal plaanime hakata pakkuma raamatupidamise korraldamise teenust MTÜ-dele.

Kodukant Tartumaa meeskond on olnud nõuga abiks MTÜ-de asutamisel ja juhtimisel, projektide koostamisel, arengukava protsessi juhtimisel ja ürituste korraldamisel. Meie viimaste aastate suuremateks väljakutseteks on olnud kaasabi Tartumaa Arendusseltsi asutamisel ning Eesti Külade Maapäeva korraldamine Rannus,

viimane koostöös Külaliikumisega Kodukant. Lisaks on meie abil valminud Luunja ja Käärde aleviku ning Tartumaa Rahvakultuuri Keskstsi arengukavad.

Ettevõtlikkus on ettevõtluse alus

Kodukant Tartumaa võtnud südameasjaks ettevõtlikkuse arendamise. Aitame inimestel läbi erinevate koolituste ja nõustamiste, kogemuste ja kontaktide vahetuse leida endas erilisi külgi, oskusi ja võimeid ning

tekitada neis usku ja julgust oma ideede elluviimiseks.

Mittetulundusühinguna tegutsedes on võimalik kogukonnas luua struktuur erinevate teenuste pakkumiseks, kuna kohapeal teatakse oma vajadusi kõige paremini. Ka on mittetulundusühinguna suurem võimalus sotsiaalse ettevõtluse käivitamiseks. Võimalik on taotleda lisavahendeid erinevatest fondidest või leida lisaressursse ja –rakendust läbi teenuste delegerimise.

Külaseltside poolt pakutavate teenuste loetelu on lai – ruumide rentimine ürituste läbiviimiseks, turismiteenuste pakkumine ning käsitöö- ja laste mängutubade käivitamine on ainult mõned head näited.

Maakonnas on arendamisel mitmed erinevad projektid:

Peipsimaa Külastuskeskus - algselt kavandatud vanausuliste külastuskeskusest on arenemas nii kohalikele elanikele kui turistidele suunatud külastuskeskus, mis esitleb Peipsi piirkonda kogu oma kultuurilises ja looduslikus kirevuses.

(<http://www.peipsimaa.blogspot.com/>)

Hoogu on võtnud Rahinge külamaja „Külakatel“ teenuste väljaarendamine. Lisateenuste pakkumise toel (ruumide ja välimööbli rent) kogutakse vahendeid külamaja parkla rajamiseks omafiantseeringuks. Meeri külamaja pakub ruumide rendi teenust juba mitmeid aastaid. Kodukultuuriselts Tõrvandi seevastu valmistab müügiks käsitöödesemeid.

Teenuste pakkumine mittetulundusühingus on tekitanud erinevaid arusaamu. Ühelt poolt leitakse, et tegemist on konkurentsi pak-kumisega ettevõtjale. Teisalt väidetakse vastupidist.

Piir ettevõtluse ja mittetulundusühingu poolt teenuste pakkumise vahel on õhuke – tihti ei suudategi vahet teha, millega hetkel

tegemist. Tegelikult tulebki iga sellist tegevust hinnata selles kontekstis, millises see hetkel on - mittetulundusühingul peab lihtsalt olema piisavalt suutlikkust enda eest seista ja vajadusel oma tegevuse seaduslikkust toetada.

Kui näiteks mittetulundusühendus pakub majutusteenust piirkonnas, kus ettevõtja seda juba teeb, siis loomulikult on tegemist kõlvatu konkurentsi-ga. Samas, kui piirkonnas puudub sarnane teenus, on igati õigustatud mittetulundusühingu poolt pakutav.

Kodukant Tartumaa tegevus on ka edaspidi suunatud maapiirkondadele, ärgitamaks inimesi ettevõtlikkusele. Usume, et ettevõtlikust ning oma kodukohta väärtustavast inimesest saab tulevikus hea ettevõtja.

Kodukant Tartumaa tegevustega saab tutvuda aadressil
www.kodukanttartumaa.ee

Kodukant Tartumaa
Jalaka 48, Tartu linn
e-post: priit@kodukanttartumaa.ee
tel: 53 431 109

Ajalehe väljaandmist on rahastatud LEADER-programmist Tartumaa Arendusseltsi heakskiidul